

[Finansministeren.]

endelige tal for statens indtægter og udgifter og vurderingen af den almindelige økonomiske baggrund kan forandres betydeligt i den kommende tid. Regeringen vil derfor vende tilbage til disse spørgsmål hen på vinteren; da kan vi bedre bedømme, hvorledes det finanspolitiske problem stiller sig, og hvorledes det skal behandles.

Jeg skal endnu tilføje, at lånebudgettet for det kommende år antagelig bliver af samme størrelsesorden som i de to foregående, altså ca. 1 milliard. Der må ventes udlån til boligstøtte og af Marshallmidler m. v. på omkring en halv milliard, og resten går til afdrag på statsgælden, herunder godt 150 mill. kr. på den udenlandske gæld. Nyt er det imidlertid, at medmindre der gennemføres en meget betydelig finanspolitisk forstærkning, vil det være nødvendigt at dække hele lånebudgettets krav på ca. 1 milliard gennem obligationssalg. I de to sidste år har overskuddet på drift og anlæg samt bunden opsparing repræsenteret en pengeopsugning, der modsvarede en del af merudgiften på lånebudgettet. Statens obligationssalg vil derfor også i det kommende år være en stor faktor på vort kapitalmarked.

En sammenligning mellem indeværende finansår og det kommende kan kun foretages i meget store træk og på grundlag af et meget groft skøn. I år kender vi kun finansloven, hvis tal langt fra bliver de endelige; og for næste år kender vi kun forslaget, der naturligvis er endnu mere foreløbigt. Jeg skal derfor afstå fra at gå i enkeltheder.

Ser vi imidlertid på den totale reelle balance, altså drift og anlæg med indregning af vejfond og udligningsfond, så skulle der være udsigt til, at indtægterne med uforandret skattelovgivning vil stige fra ca. 3 500 mill. kr. til ca. 3 600 mill. kr., medens udgifterne under forudsætning af uforandret udgiftslovgivning kan ventes at stige fra omkring 3 400 mill. kr. til omkring 3 750 mill. kr. Det er en stor udgiftsstigning, selvom den er godt 100 mill. kr. mindre end den anslåede stigning fra i fjor til i år. Ligesom i år kan det antages, at forsvarsets drifts- og anlægsbudget vil stige med godt 200 mill. kr. Derimod er statsbudgettets vækst på grund af løn- og prisstigninger foreløbigt anslået til at blive en del mindre end i år både på indtægts- og udgiftssiden. Det skyldes naturligvis, at vi er kommet ind i en roligere

prisudvikling efter to års meget stærk pris- og lønstigning.

Jeg skal som nævnt ikke gå i enkeltheder, men da udgiftsstigningen, bortset fra forsvaret, praktisk talt udelukkende skyldes løn- og prisstigning, er det klart, at den fordeles sig på alle ministeriers budgetter, særlig på de områder, hvor der er store lønudbetalinger og andre pristalsregulerede udgifter. Der er således udsigt til stor stigning af de sociale udgifter, ganske særlig af aldersrenten, hvor også det stigende antal aldersrentenydere gør sig gældende. Der er udsigt til betydelige stigninger på undervisningsministeriets budget og på statsbanernes underskud samt på udgiften vedrørende pensionsvæsenet, altsammen på grund af højere lønninger og større reguleringstillæg.

Jeg skal allersidst gøre et par bemærkninger, der peger både tilbage og frem. Ikke mindst under en hastig udvikling må man en gang imellem standse op for at vurdere, hvor vi befinder os, og hvor kursen peger hen.

Efter de foreløbige overslag for det kommende finansår skulle vi, hvis der ikke foretages udgiftsreduktioner, komme op på samlede udgifter til drift, anlæg og lån — herunder både udlån og afdrag på statsgælden — på ca. 4 700 à 4 800 mill. kr. Det er over 1 milliard kr. mere end for tre år siden, og det må naturligvis vække til eftertanke, ikke mindst fordi situationen i verden så hurtigt kan skifte. Vi må derfor tage hele tendensen op til overvejelse i lys af de senere års udvikling. Selvom mange af udgifterne er fremkaldt af de sidste års ekstraordinære forhold, er det jo en gammel erfaring, at det ikke altid er let at komme af med det ekstraordinære, når den aktuelle baggrund for det er forsvundet.

Skal man bedømme den udvikling, vi er inde i, må man naturligvis gå længere tilbage end to eller tre år. Det er på den anden side klart, at jo længere vi kommer tilbage, des vanskeligere bliver det at sammenligne. Folketallet er stigende, men det kan man let tage hensyn til ved en beregning. Sværere er det med priseniveauet, der nu er et helt andet end før krigen. Og det er ikke altid let at afgøre, om det er detailpristal, lønninger eller engrospristal eller måske andre faktorer, man skal se på. Man må også betænke, at de enkelte år kan være præget af stor eller lille arbejdsløshed og af mange andre særlige forhold.